

Programma 9 Mobiliteitsontwikkeling

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

De uitvoering van het programma 09 Mobiliteitsontwikkeling staat onder druk.

We ontwikkelen het Brabantse mobiliteitssysteem verder langs de vier netwerken: wegennet, spoornetwerk, hoofdfietsnetwerk en de goederencorridor. Bij een aantal projecten staat de uitvoering en/of de bekostiging ter discussie.

Vanwege de herprioritering van het Mobiliteitsfonds en de stikstofproblematiek is er bij de rijksinfraprojecten in Brabant voorlopig geen zicht op realisatie. Voor een aantal gepauzeerde projecten zijn aanvullend maatregelpakketten afgesproken. Deze pakketten (o.a. voor A58 Tilburg - Breda, A2 Deil – 's-Hertogenbosch, A50 Paalgraven - Bankhoef en A67 Eindhoven - Asten) worden nu verder uitgewerkt. De pakketten zijn bedoeld om de impact van het pauzeren te verminderen en zijn vooral gericht op het onderliggende wegennet en de mobiliteitstransitie.

Op het [provinciale wegennet](#) kunnen de meeste projecten, al dan niet met aanpassingen en aanvullende maatregelen, worden uitgevoerd zoals de N285 Noordelijke randweg Zevenbergen (in uitvoering), de N605 bij Volkel (definitief ontwerp in 2026) en de N264 Haps – Odiliapeel (uitvoering 2027 en 2028). We zien wel de kosten van realisatie in een aantal gevallen toenemen.

Voor de reconstructie van de N279 Veghel - Asten en de N284 Reusel – Bergeijk moet blijken op welke termijn deze kunnen worden uitgevoerd. Begin 2027 verwachten we besluitvorming over het voorkeursalternatief [N279](#). Voor de [N629 Dongen - Oosterhout](#) is in ieder geval duidelijk dat deze vanwege stikstof op korte termijn niet realiseerbaar is. Hier werken we samen met de gemeente aan overbruggingsmaatregelen.

Door de verstedelijkings- en woningbouwopgave zal de vraag naar en verdichting van mobiliteit toenemen. Het versnellen van de mobiliteitstransitie (naar actieve en gedeelde vormen van mobiliteit) is hierbij cruciaal. De ambities liggen vast in het Toekomstbeeld OV 2040 ([TBOV 2040](#)) en het Brabants Toekomstbeeld Fiets ([BTF](#)). Een aanzienlijk deel van de opgave ligt in de Brainportregio door de schaa sprong van woningen en arbeidsplaatsen, waardoor ook een schaa sprong in mobiliteit nodig is. Via de Brainportdeal en convenant Beethoven wordt dan ook fors geïnvesteerd in fiets- en OV-infrastructuur in deze regio. Voor de nieuwe OV-concessie Zuidoost moet er op korte termijn duidelijkheid zijn over het beschikbare exploitatiebudget en daarmee het kunnen realiseren van deze OV-schaa sprong via de Brainportlijnen in de nieuwe aanbesteding. Dit omvat een stedelijke OV-as (Trambus) en regionale lijnen (Brabantliners). Als uitwerking van de Perspectiefnota 2027 zal rond de zomer een separaat voorstel worden gedaan voor aanvullende provinciale inzet (zie ook programma 08). Hierbij blijven we wijzen op de verantwoordelijkheid van het Rijk voor o.a. de exploitatie van de Brainportlijnen.

De MIRT Verkenning naar de OV-knoop Eindhoven is in het BO MIRT 2025 een [voorkeursalternatief](#) vastgesteld voor de Multimodale Knoop (MMK, bus- en treinstation) en is begin 2026 een voorkeursbesluit genomen over de Spookknoop Eindhoven (stap 1, aanpak westelijk emplacement). Na beide besluiten starten partijen met de planning- en studiefase, waarin het voorkeursalternatief richting een definitief ontwerp uitgewerkt wordt. Medio 2026 moet daartoe eerst afspraken rond aanpak, financiering, indexatie en risico's tussen partijen vastgelegd in een bestuursovereenkomst.

Een ander grote opgave is de ontwikkeling tot spoorknooppunt van Bosch Centraal. Begin 2026 zijn hierover tijdens het uitgestelde [BO-MIRT 2025](#) sluitende financieringsafspraken met de betrokken partners gemaakt. Via de Regionale Mobiliteitsprogramma's 2026 (RMP's) zijn er verschillende afspraken gemaakt over de uitbreiding van het Brabantse hoofdfietsnetwerk, met name in Zuidoost. Daarnaast is fietsstimulering nu een integraal onderdeel van de doelgroepbenadering die is ondergebracht in de nieuwe uitvoeringsorganisatie Brabant Bereikbaar. Tussen Rijk en regio zijn daarnaast aanvullende afspraken (inclusief financiering) gemaakt over de intensivering van deze gedragsaanpak via Spreiden en Mijden.

Op de goederencorridor zijn bij BO-MIRT aanvullende afspraken gemaakt in het kader van de realisatiepacten Tilburg en Moerdijk. Ook is er een bestuursovereenkomst gesloten voor de herinrichting van het bedrijventerrein Loven in combinatie de aanpak van het Wilhelminakanaal. De aanbesteding voor herbouw Sluis II loopt met beoogde gunning in 2026.

De Multimodale Mobiliteitsagenda (MMA) is in concept opgesteld. De formele besluitvorming hierover zal plaatsvinden in 2026. Hiermee is er een gezamenlijke en wederkerige mobiliteitsagenda tussen Rijk en regio voor de komende jaren. De volgende stap is om een gemeenschappelijk ontwikkelpad vast te stellen inclusief prioriteiten.

Via de [Programmering Mobiliteit](#) worden de Staten jaarlijks geïnformeerd over projecten van de mobiliteitsportefeuille en de (financiële) vertaling van de gemaakte afspraken. De update van de Programmering wordt in de zomer opgesteld. De huidige afspraken zijn financieel gedekt. Echter door extra inzet op o.a. convenant Beethoven en cofinanciering van de [WoMo-aanvragen](#) door gemeenten is de ruimte voor het maken van nieuwe afspraken beperkt. Besluit over aanvullende financiële middelen in het nieuwe bestuursakkoord bepalen de ambities voor de komende jaren.

Wat willen we bereiken?

We gaan voor een robuust en betrouwbaar mobiliteitssysteem.

De (multimodale) reistijd is in 2030 in 95% van de gevallen conform de voorspelling + of – 5 minuten.

- De ontwikkeling van de werkelijke gerealiseerde reistijd per auto ten opzichte van de freeflow reistijd (Noord-Brabant & provinciale wegen, naar typen wegen): < vorig jaar.

**Freeflow = reistijd buiten de spits zonder vertraging.*

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De onzekerheid over de (termijn van) realisatie van een aantal infrastructurele projecten, zowel op het rijkswegennet als op provinciale wegen, verhogen de druk op het Brabantse mobiliteitssysteem. Het belang van de realisatie van deze projecten én van extra maatregelen op de andere netwerken neemt hierdoor toe. De indicator is bij de jaarrekening beschikbaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

OV-netwerk

We werken aan de doorontwikkeling van het OV-netwerk:

- Oplevering regionale verkenning Brainportlijn (onderdeel MIRT-verkenning A2/N2, Brainportlijn en Noordwestelijke ontsluiting Brainport) inclusief afspraken over exploitatie Brainportlijn (2026).
- Planstudie Spookknop Eindhoven gereed n.a.v. voorkeursalternatief MIRT-verkenning (2027).
- Definitief ontwerp voor HOV4 Eindhoven is vastgesteld in 2026 (oplevering: 2030).
- Gunning spoorzone Gilze en Rijen in 2026 (oplevering: 2029).
- Deelprojecten Bus op de Vluchtstrook zijn gerealiseerd: A50 en A2 (2026).
- Bus Rapid Transit (BRT) Breda – Gorinchem - Utrecht: Bestuursovereenkomst over realisatie Hub Sleeuwijk De Tol (oplevering: ntb)

Uitvoering van rijksprojecten (derden):

- Realisatie Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) Vught: start bouw verdiepte ligging, station en spoor in 2026 (oplevering: 2030).
- Realisatie Maaslijn door derden (provincie niet risicodragend): oplevering in 2027.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Alle belangrijke OV-infrastructuren liggen op schema. We voeren met het Rijk gesprekken over de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de exploitatie van de Brainportlijnen; tot dusver nog zonder resultaat. In verband met de start van de aanbesteding streven we ernaar tijdens het BO-Leefomgeving (juni 2026) meer duidelijkheid te hebben over een eventuele bijdrage van het Rijk. Rond de zomer zal een separaat voorstel voor aanvullende provinciale middelen worden gedaan als uitwerking van de Perspectiefnota 2027. Hiermee laat de provincie zien haar verantwoordelijkheid te nemen. Het proces van de aanbesteding wordt rond de zomer 2026 opgestart.

Wegennet

Provinciaal wegennet:

- Er is een besluit genomen over het voorkeursalternatief voor de N279 Veghel – Asten n.a.v. de Notitie Detail en Reikwijdte (NDR) (2027).
- Er is een besluit genomen over vervolgmaatregelen voor de N629 Dongen – Oosterhout n.a.v. het pauzeren voor onbepaalde tijd.
- Project N285 Noordelijke randweg Zevenbergen is opgeleverd (2027).
- Er is een besluit genomen over de N605 Volkel.

Rijkswegennet:

- Oplevering MIRT-verkenning A2/N2, Brainportlijn en Noordwestelijke ontsluiting Brainport (2027).
- Start realisatie van korte termijn maatregelenpakket N65 op basis van besluit stuurgroep (saneren aansluitingen, bermbeveiliging, geluidsschermen, herinrichting kruispunt, snelheidscontrole en fietstunnels) in 2026 (oplevering: 2030).
- Oplevering van de versnelde aanpak van knooppunt Hoopolder (onderdeel van verbreding A27) in 2026.

Kwaliteit (indicator)

(Snel-)fietsroutenetwerk

- Om het fietsgebruik te stimuleren realiseren we een netwerk van snelfietsroutes: snelfietsroutes van het programma Fiets in de Versnelling 2016-2020 zijn gerealiseerd (6 in 2025, 7 in 2026 en 9 in 2027).
- Alle afspraken over hoofdfietsnetwerk MMMP's n.a.v. BO-MIRT 2024 zijn uiterlijk 2026 vertaald naar bestuursovereenkomsten (RMP 2026 en 2027).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De realisatie van het snelfietsnetwerk in het programma Fiets in de Versnelling 2016-2020 vordert. Er zijn 7 snelfietsroutes gerealiseerd en voor de resterende 2 (Gemert – Helmond en Helmond - Deurne) worden op basis van de MMMP's via de Regionale Mobiliteitsprogramma's 2026 (RMP's) de middelen ter beschikking gesteld. De doelstelling 9 in 2027 is nog steeds haalbaar.

Onderdeel van de verschillende mobiliteitspakketten (o.a. Korte Termijn Pakket van de Brainportdeal en A58 Tilburg – Breda) is het verder uitbreiden van het hoofdfietsrouten netwerk. Via de Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's) worden de eerste afspraken gemaakt over projecten om hoofdfietsnetwerk te verbeteren.

Goederencorridor

Goederenvervoer richt zich met name op de verduurzaming en ketenoptimalisatie op de corridors Rotterdam – Venlo en Amsterdam – Antwerpen:

- Bestuursvereenkomst over verbetering en optimalisatie haven Loven Tilburg in 2026.
- Gunning uitvoering Herbouw Sluis II Wilhelminakanaal in 2026 (oplevering: 2029).
- Realisatiepacten Tilburg en Moerdijk (BO-MIRT afspraken uit 2023 respectievelijk 2024) zijn gerealiseerd (2027).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De aanbesteding voor Herbouw Sluis II loopt en wordt dit jaar gegund. Bij het uitgestelde BO-MIRT 2025 is de bestuursovereenkomst bekrachtigd met afspraken over de optimalisatie én herstructurering (via de

oprichting van een fonds) van het havengebied Loven Tilburg.

Bij BO-MIRT is er € 1 mln. aan extra rijksmiddelen beschikbaar gesteld voor het realisatiepact Moerdijk. Het realisatiepact bevat o.a. het uitbreiden van de spoorcapaciteit tussen Lage Zwaluwe en Moerdijk, zero emissie rangers, het efficiënte gebruik van het eindspoor op de Middenweg als opstelspoor, betere wegontsluiting en een digitaliseringsopgave. In 2026 zal vooral in het teken staan van de spooropgave Moerdijk (oorspronkelijk 2025).

Wat willen we bereiken?

We gaan voor een samenhangend mobiliteitssysteem.

Het aantal multimodale ketenverplaatsingen* in personen- en goederenvervoer in Brabant is in 2030 verdubbeld ten opzichte van 2019.

- Ontwikkeling modal split in het personenvervoer van weg naar openbaar vervoer en fiets (absolute aantallen, Noord-Brabant): > vorig jaar
- Ontwikkeling modal split in het goederenvervoer van weg naar spoor en water (absolute aantallen, Noord-Brabant): > vorig jaar

**Bij multimodale ketenverplaatsing is er sprake van een combinatie van meerdere (duurzame) vervoerwijzen voor één verplaatsing. Modal split houdt de verdeling in tussen modaliteiten.*

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Via het versnellen van de mobiliteitstransitie en het bevorderen van goederenvervoer via water en spoor middels de realisatiepacten Tilburg en Moerdijk bevorderen we de modal split. De indicatoren zijn beschikbaar bij de jaarrekening.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontwikkeling knooppunten / mobiliteitshubs

- Er zijn minimaal 2 mobiliteitshubs gerealiseerd in de Brainportregio (2027).
- Planstudie Multimodale Knoop Eindhoven (MMK) gereed n.a.v. voorkeursalternatief MIRT-verkenning (2027).
- Planstudie OV-knoop Bosch Centraal gereed n.a.v. voorkeursalternatief MIRT-verkenning (2027).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Voor de beoogde Brainporthubs in de Brainportregio wordt de locatie A2 Best (locatie Carpoolplaats) als eerste voorbereid richting realisatie. Alle andere locaties voor een mogelijke Brainporthub op de 5 andere corridors bevinden zich nog in een studiefase.

Voor de Multimodale Knoop Eindhoven (MMK) is een Voorkeursalternatief passend binnen het financieringskader vastgesteld. In de verdere uitwerking moet nog een aantal versoeringen worden doorgevoerd o.a. vanwege de hoge indexatie.

Voor de OV-knoop Bosch Centraal is bij het BO-MIRT begin 2026 door de partners gezorgd voor een sluitende begroting voor het voorkeursalternatief en dat wordt nu verder uitgewerkt naar een ontwerp.

Mobiliteitspakketten

- Er is een besluit genomen over een mobiliteitspakket voor de A67.
- Afspraken mobiliteitspakketten voor stedelijke regio's Tilburg - Breda, 's-Hertogenbosch, Bergen-op-Zoom – Roosendaal en Metropool Regio Eindhoven (MRE) bij BO-MIRT 2024 zijn uiterlijk in 2026 vertaald in de Regionale Mobiliteitspakketten 2026 en 2027 (RMP's).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Met de inzet van restbudgetten door het Rijk en cofinanciering door de gemeenten is er een mobiliteitspakket met maatregelen afgesproken om de impact van het pauzeren van de A67 te verminderen. De provincie draagt niet direct bij aan het pakket.

Na een intensief en interactief proces met de regio's zijn de Meerjarige Multimodale Mobiliteitspakketten (MMMP's) vertaald naar een eerste pakket met maatregelen via de Regionale Mobiliteitsprogramma's 2026 (RMP's). De provincie investeert hiermee voor de komende jaren € 120 mln. in drie stedelijke regio's. Begin 2026 zijn de pakketten met de eerste set van afspraken vastgesteld. De regio Zuidoost valt binnen de afspraken van het Korte Termijn Pakket van het convenant Beethoven.

Multimodaal goederenvervoer

- Er zijn minimaal 3 geschikte locaties voor Clean Energy Hub's (CEH's) voor weg of binnenvaart gerealiseerd (1 in 2025, 2 in 2026 en 3 in 2027).

Kwaliteit (indicator)

Smart Mobility

- Het werkprogramma SmartwayZ.NL 2024-2027 is uitgevoerd (2027).

- Er zijn vervolgspraken gemaakt over de vastgestelde Multimodale Mobiliteitsagenda (MMA) bij BO-MIRT 2026.
- Regionale doorvertaling van [Bereikbaarheid op Peil](#) (2026).
- In het kader van de gedragsaanpak opzetten en financieren van de nieuwe uitvoeringsorganisatie Brabant Bereikbaar (2027).
- Implementeren van maatregelen in het kader van Spreiden & Mijden in samenspraak met Ministerie van IenW (2027).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Via de [jaarrapportage SmartwayZ.NL 2025](#) zijn de Staten geïnformeerd over de inhoudelijke voortgang van het werkprogramma SmartwayZ.NL.

De MMA is opgesteld en wordt in 2026 bestuurlijk vastgesteld. In 2026 wordt ook het adaptieve ontwikkelpad opgesteld.

Er wordt momenteel een roadmap autonoom openbaar vervoer opgesteld. In 2026 start in samenwerking met SmartwayZ.NL een pilot met een autonoom rijdende shuttle bij de Efteling.

In 2025 is de nieuwe uitvoeringsorganisatie Brabant Bereikbaar gestart voor de doelgroepenbenadering via een Brabantbrede aanpak. Tijdens BO-MIRT 2025 zijn in het kader van Spreiden en Mijden afspraken inclusief financiering met rijksmiddelen gemaakt over de intensivering van de doelgroepenbenadering.

Wat willen we bereiken?

We gaan voor mobiliteit voor iedereen.

Onderwijs-, zorg-, werk-, recreatie-, natuur- en dagelijkse voorzieningen en sociale contacten zijn in 2030 goed bereikbaar voor iedereen.

- Ontwikkeling van de nabijheid van voorzieningen in verschillende type regio's en voor verschillende type modaliteiten.

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Toegang tot mobiliteit

We stimuleren dat elke Brabander in de gelegenheid is om te fietsen en dat ook zo lang mogelijk kan blijven doen. Daartoe faciliteren we voor de fietsende ouderen het programma Doortrappen van het ministerie van IenW: in 2027 minimaal 45 gemeenten (=80% van de Brabantse gemeenten) die meedoen met Doortrappen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Het aantal gemeenten met een programma Doortrappen is in 2025 verder gestegen tot 37 en daarmee is het doel van 45 in 2027 nog steeds realistisch.

Wat willen we bereiken?

We gaan voor schone, stille en gezonde mobiliteit

We zorgen in Noord-Brabant dat de overlast van verkeer geminimaliseerd wordt door in te zetten op stille voertuigen en infrastructuur.

- Ontwikkeling aantal objectief geluidgehinderden waar de wettelijke geluidnormen worden overschreden (provinciale wegen): aantal < vorig jaar.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Op basis van de herijking van de het Actieplan geluid Noord-Brabant eind 2024 is het aantal geluidgehinderden afgenomen van 5.950 woningen naar 5.854. Met de invoering van de nieuwe omgevingswet is de ambitie om breder te kijken dan alleen de provinciale wegen, hierbij zijn we afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen voor de invoering van het digitaal stelsel omgevingswet. Voor nu blijft het

actieplan en de daarin vastgestelde ambitie leidend .

Wat gaan we daarvoor doen?

Omgevingskwaliteit en leefbaarheid

- Realiseren SchaaSprong Fiets: 20% meer fietsers (op de snelfietsroutes in 2027 tov 2017) in samenwerking met de Brabantse gemeenten. Hiermee dragen we bij aan de doelstelling van drie extra gezonde levensjaren voor de Brabantse burger.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

 Uit recent onderzoek op een drietal snelfietsroutes blijkt dat bijna 20% van de gebruikers voorheen dezelfde route op een andere manier aflegde (bv. auto). Daarnaast gaf 37% aan meer te zijn gaan fietsen. De komende tijd wordt het aantal telpunten verder uitgebreid om zo de ontwikkeling van fietsintensiteiten

op het Brabantse netwerk nog beter in beeld te krijgen .

Vanaf medio 2025 is fietsstimulering opgegaan in bredere integrale benadering van de doelgroepenbenadering van de nieuwe uitvoeringsorganisatie Brabant Bereikbaar en zijn er bij BO-MIRT met het Rijk (financiële) afspraken gemaakt over intensivering van de gedragsaanpak via Spreiden en Mijden.

Ontwikkelingen en onzekerheden

- Het pauzeren van een aantal rijkswegenprojecten en de herprioritering van het Mobiliteitsfonds heeft invloed op de bereikbaarheid van Brabant.
- Ontwikkelingen in wet- en regelgeving rondom stikstof en vergunningverlening kunnen de realisatie én de kosten van (infrastructurele) projecten beïnvloeden.
- Onzekerheid en vertraging in de doorlooptijden bij behandeling door de Raad van State heeft invloed op de haalbaarheid en zekerheid van de planningen van projecten.
- De huidige instabiliteit op het wereldtoneel zorgt voor onzekerheid over de beschikbaarheid van materialen en grondstoffen en over de prijsontwikkeling. Projecten kunnen hierdoor ineens vertragen en/of flink duurder worden.

- De mate van cofinanciering door Rijk en regio kan de haalbaarheid van opgaven en projecten beïnvloeden. Ook staan steeds vaker gemaakte afspraken met het Rijk ter discussie. Het nieuwe kabinet biedt hierin kansen, maar leidt op dit moment ook tot onzekerheid over de plannen.
- De wijze van financieren van de afspraken met de regio in het kader van de Regionale Mobiliteitsprogramma's en de regelgeving rondom de lastneming kan het ritme van de besteding van de provinciale begroting beïnvloeden. Hierdoor kan onder- of overbesteding ontstaan in een specifiek jaar. We zijn hierin in belangrijke mate afhankelijk van (de uitvoering door) gemeenten.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000			
9. Mobiliteitsontwikkeling	Begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	Begroting t/m wijz. 3
Lasten	121.956	13.238	135.194
Baten	1.888	1.596	3.483
Saldo baten en lasten	120.068 N	11.642 N	131.711 N